

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор Інституту свинарства і
АПВ НААН

Олександр ЦЕРЕНЮК
01 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТВАРИННИЦТВО

(обов'язкова дисципліна)

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Спеціальність – Н2 «Тваринництво»

Галузь знань – Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Кваліфікація – PhD доктор філософії

Полтава -2025

Робоча програма з дисципліни «Тваринництво» для здобувачів вищої освіти кваліфікації PhD доктор філософії, спеціальності Н2 «Тваринництво»

« 26 » серпня 2025р. 11с.

Розробник:

кандидат сільськогосподарських наук, **Коробка А.В.**

Рецензенти:

Онищенко А.О. – кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, в. о. заступника директора з наукової роботи

Вовк В.О. – кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, в. о. завідувача лабораторії розведення та селекції свиней

Робоча програма розглянута і затверджена на засіданні лабораторії інноваційних технологій та експериментальних тваринницьких об'єктів.

Схвалено Вченою радою Інституту свинарства і АПВ НААН

Протокол № 11 від 01 вересня 2025 року

Коробка А.В., 2025 р.

1.Опис навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредитів ECTS.

Характеристика навчальної дисципліни	
Загальна кількість годин -	90
Кількість кредитів -	3
Місце в індивідуальному навчальному плані аспіранта	Обов'язкова
Рік навчання	1-й
Семестр	2-й
Лекції (годин)	10
Практичні (годин)	20
Самостійна робота (годин)	60
Вид підсумкового контролю	Залік

2. Заплановані результати навчання:

Мета навчальної дисципліни - набути певних знань з розведення тварин, навчити здобувача відрізняти біологічні й господарські особливості сільськогосподарських тварин, їх рівень продуктивності, дати характеристику основних порід та їх використання, знати основи відтворення стада, вирощування молодняка різних видів тварин, оцінювати поживність і якість кормів та їх використання в годівлі, норми годівлі різних видів тварин та способи утримання тварин.

Завданням навчальної дисципліни є надання здобувачам вищої освіти знань щодо технологічних процесів виробництва і переробки продукції тваринництва.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі мають:

знати: стан галузі тваринництва України та світу, породи сільськогосподарських тварин, які залучені до виробництва продукції тваринництва, господарські корисні ознаки сільськогосподарських тварин та методи їх визначення, особливості відтворення тварин, технологію виробництва тваринницької продукції, технологічні підходи до годівлі сільськогосподарських тварин.

вміти: аналізувати стан галузі тваринництва та розробляти перспективи його розвитку, добирати породи сільськогосподарських тварин, які найбільш продуктивні у конкретних умовах, визначати показники продуктивності тварин, використовувати основні дані відтворення стада з метою виробничого планування, на основі науково обґрунтованих норм

скласти раціон для різних видів та статево-вікових груп тварин і птиці, впроваджувати інноваційну технологія виробництва продукції тваринництва для конкретного регіону чи господарства.

Сформовані компетентності:

- Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в галузі тваринництва, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

- Здатність розв'язувати комплексні проблеми тваринництва, включаючи технології виробництва і переробки продукції тваринництва на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

- Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі тваринництва та сфері технологій виробництва і переробки продукції тваринництва, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

- Здатність застосовувати у науковій діяльності сучасні методи та інструменти досліджень у сфері технологій виробництва і переробки продукції тваринництва, спеціалізоване програмне забезпечення, системи прийняття рішень, бази даних та інші електронні ресурси.

- Здатність знати основні проблеми галузі тваринництва та пропонувати методологічні підходи до їх вирішення, знати породи сільськогосподарських тварин різних видів та методи їх розведення і годівлі, проводити оцінювання тварин за комплексом ознак з використанням сучасних методів, які сприяють поліпшенню їх продуктивності.

- Здатність до підприємництва та прояву ініціативи щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основи годівлі сільськогосподарських тварин. Хімічний склад кормів і фізіологічне значення поживних речовин у живленні тварин. Класифікація кормів за походженням та поживністю. Фактори, які впливають на склад і поживність кормів. Технології заготівлі кормів. Способи підготовки кормів до згодовування. Виготовлення комбікормів. Нормування годівлі сільськогосподарських тварин.

Тема 2. Технологія виробництва молока та яловичини. Стан галузі молочного і м'ясного скотарства в Україні та світі. Значення великої рогатої худоби та її біологічні особливості. Молочна продуктивність корів. Характеристика порід молочного, м'ясного та комбінованого напрямку продуктивності. Племінна робота у молочному скотарстві. Основи відтворення стада. Годівля та утримання тварин різних статевих груп. Первинна та вторинна обробка молока. М'ясна продуктивність ВРХ. Особливості технології виробництва яловичини у м'ясному скотарстві.

Тема 3. Технологія виробництва продукції свинарства. Стан галузі свинарства в Україні та світі. Господарсько-біологічні особливості свиней. Методи розведення свиней. Породи м'ясного, сального та універсального напрямку продуктивності свиней та їх використання. Племінна робота у свинарстві. Відтворення стада. Вирощування молодняку свиней. Утримання та годівля свиней різних статевих груп. Відголівля свиней.

Тема 4. Технологія виробництва продукції вівчарства. Стан галузі вівчарства в Україні та світі. Господарсько-біологічні особливості овець. Породи овець. Продукція вівчарства. М'ясна та молочна продуктивність овець. Відтворення стада та вирощування молодняку. Годівля та утримання овець різних статевих груп. Організація стрижень овець і переробка вовни. Одержання смушків та овчини. Забій овець на м'ясо.

Тема 5. Технологія виробництва яєць і м'яса сільськогосподарської птиці. Стан галузі птахівництва в Україні та світі. Господарсько-біологічні особливості птиці. Породи та кроси курей. Технологія виробництва харчових яєць. Комплектування, утримання й годівля батьківського стада курей. Інкубація курячих яєць. Вирощування ремонтного молодняку курей. Утримання і годівля курок-несучок. Виробництво м'яса бройлерів. Виробництво м'яса качок. Виробництво м'яса індиків. Виробництво м'яса гусей. Забій птиці, обробка тушок та їх реалізація.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	усього	л	п	с.р.
Тема 1. Основи годівлі сільськогосподарських тварин.	18	2	4	12
Тема 2. Технологія виробництва молока та яловичини.	18	2	4	12
Тема 3. Технологія виробництва продукції свинарства.	18	2	4	12
Тема 4. Технологія виробництва продукції вівчарства.	18	2	4	12
Тема 5. Технологія виробництва яєць і м'яса сільськогосподарської птиці.	18	2	4	12
Усього годин по дисципліні	90	10	20	60

5. Теми практичних занять

Назви тем	К-сть годин
Тема 1. Основи годівлі сільськогосподарських тварин.	4
Тема 2. Технологія виробництва молока та яловичини.	4
Тема 3. Технологія виробництва продукції свинарства.	4
Тема 4. Технологія виробництва продукції вівчарства.	4
Тема 5. Технологія виробництва яєць і м'яса сільськогосподарської птиці.	4
Усього	20

6. Тематика самостійної роботи

Назви тем	К-сть годин
Тема 1. Основи годівлі сільськогосподарських тварин.	12
Тема 2. Технологія виробництва молока та яловичини.	12
Тема 3. Технологія виробництва продукції свинарства.	12
Тема 4. Технологія виробництва продукції вівчарства.	12
Тема 5. Технологія виробництва яєць і м'яса сільськогосподарської птиці.	12
Усього	60

В основі самостійної роботи здобувача вищої освіти при вивченні дисципліни «Тваринництво» - потреба в отриманні необхідного рівня знань, який узгоджується із оволодіння такою сумою знань і вмінь, які дадуть змогу майбутньому науковцеві проявити себе як висококласного фахівця в галузі «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина» за спеціальністю Тваринництво.

Аудиторна самостійної роботи здобувачів вищої освіти проводиться під час проведення практичних занять шляхом надання відповідей на питання вивчених тем тощо. Самостійна робота, що виконується за межами аудиторії охоплює підготовку до підсумкового семестрового контролю, атестації здобувачів вищої освіти та інших видів контрольних випробувань.

7. Методи навчання

Методи навчання:

- ✓ *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж.
- ✓ *Наочні*: ілюстрація, спостереження.
- ✓ *Практичні*: практична робота, виробничо-практичні методи.
- ✓ *За характером логіки пізнання* – аналітичний, індуктивний, метод
- ✓ *За характером та рівнем самостійної розумової діяльності здобувачів* – частково-пошуковий, пояснювально-демонстративний.
- ✓ *За активністю* – диспути, самооцінка знань, використання технічних засобів навчання, використання контролюючих тестів .
- ✓ *Інтерактивні технології навчання* - мультимедійні технології та інші телекомунікації.

8. Форми контролю

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу при вивченні дисципліни є проведення поточного контролю засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Поточний контроль успішності здобувача вищої освіти здійснюється за видами навчальної роботи:

- ✓ виконання завдань під час практичних занять;
- ✓ оцінювання самостійної роботи;
- ✓ розв'язання тестів

Підсумковий контроль за дисципліною – **залік** у другому семестрі.

9. Розподіл балів, які отримують аспіранти з вивчення дисципліни

Вид	T1	T2	T3	T4	T5	Σ
Виконання завдань під час практичних занять	5	5	5	5	5	25
Самостійна робота	5	5	5	5	5	25
Тестування					50	50
Всього	20	20	20	20	60	100

Поточний контроль успішності здобувача вищої освіти здійснюється за видами навчальної роботи:

✓ виконання завдань під час практичних занять та їх захист
шкала та критерії оцінювання :

5 балів - відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей.

4 бали - вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками.

3 бали - в цілому правильна робота з незначною кількістю помилок.

2 бали - непогано, але зі значною кількістю недоліків.

1 бал – завдання практично не виконане

0 балів – завдання не виконане і потребує повторного виконання.

✓ тестування

шкала та критерії оцінювання тестових завдань наступні:

41 –50 балів - відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей.

31–40 балів - в цілому правильна робота з незначною кількістю помилок.

16–30 балів - непогано, але зі значною кількістю недоліків.

6-15 балів – завдання практично не виконане

0 -5 балів – завдання не виконане і потребує повторного виконання.

✓ виконання завдань самостійної роботи

шкала та критерії оцінювання самостійної роботи наступні:

4-5 балів - відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей.

2-3 бали - в цілому правильна робота з незначною кількістю помилок.

1 бал - непогано, але зі значною кількістю недоліків.

0 балів – завдання не виконане і потребує повторного виконання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою <u>для заліку</u>
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
63-74	D	
60-62	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Мультимедійне забезпечення, презентації, комп'ютери, каталоги обладнання, методичні рекомендації.

11. Рекомендована література

1. Білай Д.В. Загальне тваринництво та технології виробництва продукції тваринництва з основами стандартизації: підручник. Київ: Кондор, 2025. 344 с.

2. Бусенко О.Т., Скоцик В.Є., Маценко М.І. Технологія виробництва продукції тваринництва : підручник / за ред..О.Т. Бусенка. Київ : Агроосвіта, 2013. 492 с.

3 Вертійчук А.І., Маценко М.І. Технологія виробництва продукції тваринництва : Київ :Урожай, 2005. 376 с.

4. Горбатенко І. Ю., Гиль М. І, Захаренко М. О. Біологія продуктивності сільськогосподарських тварин : підручник / за ред. М. І. Гиль. Миколаїв : МНАУ, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 600 с.

5. Птахівництво і технологія виробництва яєць та м'яса птиці / В. І. Бесулін, В. І. Гужва, С. М. Куцак та ін. Біла Церква : Білоцерківський ДАУ, 2003. 448 с.

6. Калетнік Г.М., Кулик М.Ф., Петриченко П.Ф. Основи перспективних технологій виробництва продукції тваринництва : Вінниця : Енозіс, 2007. 584 с.
7. Підпала Т.В. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. Миколаїв : Видавничий відділ МДАУ, 2008. 369 с.
8. Розведення сільськогосподарських тварин / М. З. Басовський, В. П. Буркат, Д. Т. Вінничук та ін. / ред. М. З. Басовського. : Біла Церква, 2001. 400 с.
9. Рубан Ю.Д. Скотарство і технологія виробництва яловичини. Харків : Еспада, 2005. 576 с.
10. Тваринництво / М.Г. Лановська та ін. Київ : Вища школа, 2003. 335 с.
11. Технологія виробництва продукції свинарства / Ю. В. Засуха, В. М. Нагаєвич, М. П. Хоменко та ін. Вінниця : Нова Книга, 2008. 336 с.
12. Технологія виробництва продукції свинарства : підручник / В. І. Герасимов, Д. І. Барановський, А. М. Хохлов та ін. Харків : Еспада, 2010. 448 с.
13. Технологія виробництва продукції свинарства : навчальний посібник / В. С. Топіха, В. Я. Лихач, С. І. Луговий, та ін. Миколаїв : МДАУ, 2012. 453 с.
14. Угнівенко А.М., Костенко В.І., Чернявський Ю.І. Спеціалізоване м'ясне скотарство : Навчальне видання. К.: Вища освіта, 2006. 393 с.
15. Штомпель М.В., Вовченко Б.О. Технологія виробництва продукції вівчарства: Навч. видання. Київ : Вища освіта, 2005. 343 с.

Допоміжна

1. Балджи Ю.А., Майканом Б.С., Жанабаева Д.К. Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів тваринництва при контамінації сторонніми речовинами. Київ : Просвіта, 2009. 62с.
2. Бірта Г. О. Товарознавча характеристика продукції свинарства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
3. Гетья А. А. Організація селекційного прогресу в сучасному свинарстві : монографія. Полтава : Полтавський літератор, 2009. 192 с.
4. Ібатуллін І.І., Мельничук Д.О., Богданов Г.О. Годівля сільськогосподарських тварин. Вінниця : Нова книга, 2007. 616 с.
5. Проваторов Г.В., Проваторова В.О. Годівля сільськогосподарських тварин : підручник. Суми : Унів. книга, 2018. 509 с.
6. Сирохман І.В., Лозова Т.М. Товарознавство м'яса і м'ясних товарів : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 378 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Закон України «про племінну справу у тваринництві»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12#Text>
2. Асоціація «Свинарі України» – <http://asu.pigua.info/>
3. Свинарство в Україні та світі –
<https://pigua.info/uk/post/section/news>
4. Склад, характеристики та види комбікорму –
<https://avamarket.com.ua/poradyexpertiv/svini/sklad-kharakterystyky-ta-vydy-kombikormu>
5. Статистичний збірник «Тваринництво України» –
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_tvar_zb.htm
6. Тваринництво України – <https://tvarynnyctvoua.at.ua/>
7. Персональні комп'ютери з програмним забезпечення.